

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 14/2000 vp

Hallituksen esitys laeiksi vuodelta 2000 suoritettavista sairausvakuutusmaksuista ja työnantajan kansaneläkemaksusta annetun lain 4 §:n sekä työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 16 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 24 päivänä toukokuuta 2000 lähettänyt sosiaali- ja terveystieteiden valmistelevalle sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan valmisteltavaksi hallituksen esityksen laeiksi vuodelta 2000 suoritettavista sairausvakuutusmaksuista ja työnantajan kansaneläkemaksusta annetun lain 4 §:n sekä työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 16 §:n muuttamisesta (HE 62/2000 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Juha Rossi ja ylitarastaja Minna Liuttu, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
- osastopäällikkö Erkki Meriläinen, Kansaneläkelaitos
- lakimies Janne Metsämäki, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
- asiamies Johan Åström, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT
- asiamies Juhapekka Suutarinen, Palvelutyönantajat
- lakimies Markku Kojo, Akava ry
- työmarkkinajohtaja Jouni Ekuri, Kunnallinen työmarkkinalaitos.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vuodelta 2000 suoritettavista sairausvakuutusmaksuista ja työnantajan kansaneläkemaksusta annettua lakia sekä työnantajan sosiaaliturvamaksusta annettua lakia.

Yksityisten työnantajien kansaneläkemaksu on porrastettu kolmeen maksuluokkaan riippuen poistojen ja palkkasumman määrästä. Yksityisten työnantajien alimman maksuluokan kansaneläkemaksua ehdotetaan alennettavaksi 0,4 prosenttiyksiköllä vuoden 2000 heinäkuun alusta.

Alennettu maksu olisi 2,00 prosenttia ennakonpidätyksen alaisten palkkojen määrästä.

Alennettua maksua perittäisiin sellaisilta yksityisiltä työnantajilta, joiden verotuksessa vahvistettujen vuotuisten poistojen määrä ei ylitä 300 000 markkaa tai joiden poistot ylittävät 300 000 markkaa, mutta poistojen määrä on alle 10 prosenttia yrityksen maksamien palkkojen määrästä. Alennus koskisi myös alimmassa maksuluokassa valtion liikelaitoksia, joihin sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia.

Työnantajan kansaneläkemaksu maksetaan yhdessä työnantajan sairausvakuutusmaksun kanssa työnantajan sosiaaliturvamaksuna. Maksettavan työnantajan sosiaaliturvamaksun suuruudesta on säädetty asetuksella. Jotta asetuksella säätäminen olisi uuden perustuslain voimaantulon jälkeen mahdollista, työnantajan sosiaali-

turvamaksusta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi yksilöity asetuksenantovaltuus.

Esitys liittyy valtion vuoden 2000 ensimmäiseen lisätalousarvioesitykseen.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2000.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina. Valiokunta on käsittelyn yhteydessä kiinnittänyt huomiota seuraaviin seikkoihin.

Hallituksen esitys liittyy valtion vuoden 2000 ensimmäiseen lisätalousarvioesitykseen. Esitys toteuttaa osaltaan hallitusohjelmaa, jonka mukaan hallitus varautuu vaalikauden aikana 10—11 miljardin markan suuruisiin tulovero- ja sosiaalivakuutusmaksuperusteiden kevennyksiin. Lisäksi hallitusohjelman mukaan kuntien peruspalvelujen turvaamiseksi ja kuntien keskimääräisen tuloveroprosentin nousun estämiseksi vahvistetaan kuntien tulopohjaa 1,1 miljardia markkaa vero- ja maksupoliittisin toimenpitein. Hallituksen esitys palvelee edellä mainittua tavoitetta.

Hallituksen esityksen perusteluissa viitataan esityksen myönteisiin vaikutuksiin työllistymiseen, koska alennus kohdistuu lähinnä työvoimavaltaiseen tuotantoon ja pienituloiseen työvoimaan. Valiokunta toteaa, että vastaavaa myönteistä vaikutusta työllisyyteen edistettäi-

siin kohdentamalla yhtäläinen alennus myös kuntien, kuntayhtymien ja kunnallisten liikelaitosten sekä seurakuntien maksettavana oleviin kansaneläkemaksuihin. Valiokunta pitää tärkeänä, että esitys edellä mainittujen työnantajien kansaneläkemaksun alentamiseksi valmistellaan pikaisesti.

Esityksellä on vaikutuksia Kansaneläkelaitoksen vakuutusmaksutuottoihin. Vuoden 1995 jälkeen Kansaneläkelaitoksen maksuperusteita on alennettu ja alennukset ovat merkinneet eläke- ja sairausvakuutusjärjestelmien rahoituksen epätasapainottumista sekä vastaavasti lisänneet valtion takuusuoritusten tarvetta ja määrää. Valiokunta on aiemmissa yhteyksissä ottanut kantaa Kansaneläkelaitoksen rahoituksen turvaamiseen. Valiokunta korostaa tässäkin yhteydessä, että sosiaaliturvan rahoituksen tulee perustua nykyistä pysyvämmälle ja laajemmalle pohjalle.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 31 päivänä toukokuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj.	Timo Ihamäki /kok	Juha Rehula /kesk
jäs.	Tuula Haatainen /sd	Päivi Räsänen /skl
	Saara Karhu /sd	Marjatta Stenius-Kaukonen /vas
	Inkeri Kerola /kesk	Raija Vahasalo /kok
	Niilo Keränen /kesk	Jaana Ylä-Mononen /kesk
	Valto Koski /sd	vjäs. Erkki Kanerva /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.

VASTALAUSE 1

Perustelut

Olemme tyytyväisiä siihen, että työnantajan kansaneläkemaksua alimmassa poistoporrastusluokassa vihdoinkin alennetaan 0,4 prosenttiyksiköllä 2,0 prosenttiin tämän vuoden heinäkuun alusta. Vastalauseessa esitämme aiemman linjamme mukaisesti, että alin kansaneläkemaksu saman tien puolitettaisiin eli alennettaisiin 1,2 prosenttiin. Näin alennuksen työllisyysvaikutus olisi tehokkaampi pienten työvaltaisten yritysten kohdalla. Työllisyyden alentamisen nimissä on työhön kohdistuvien verojen ja maksujen alentaminen perusteltua, sillä nimenomaan veroratkaisuilla tulee luoda tilaa tasapainoiselle kasvulle ja työllisyyden paranemiselle. Alimpaan poistoporrastusluokkaan kohdistettuna alennuksella vaikutettaisiin täsmällisesti erityisesti työvoimavaltaiseen palvelutuotantoon ja pienituloisimpaan työvoimaan, ovathan välilliset työvoimakustannukset eräs keskeisimmistä yritysten toimintaa rasittavista kustannuksista. Työvoiman kysyntään lisäävästi vaikuttaviin keinoihin tulee tarttua.

Vastalauseessa ehdotetaan, että valiokunnan mietinnöstä poiketen myös kuntatyönantajan kansaneläkemaksua alennettaisiin. Tätä esitti äskettäin myös Tarmo Pukkilan johtama työnantajamaksujen alentamista ja porrastamista selvittänyt sosiaali- ja terveysministeriön työryhmä. Vastaava alennus ehdotetaan ulotettavaksi myös kirkon kansaneläkemaksuun.

Kuntatyönantajan kansaneläkemaksun alennuksella kunnille voitaisiin kompensoida ansiotulovähennyksen korottamisesta aiheutunut noin 260 miljoonan markan suuruinen verotulojen menetys. Täyteen kompensatioon on myös Lip-

posen hallitus ohjelmassaan sitoutunut, mutta nyt se siis on jäämässä pelkäksi lupaukseksi, johon kuntatyönantajat ovat luottaneet. Yhden prosentin kymmenyksen huojennus kuntatyönantajan maksuvelvoitteeseen merkitsisi henkilötyövuosiksi muutettuna mahdollisuutta palkata 300 henkilöä kokoaikaiseen palvelusuhteeseen kuntiin, kuntayhtymiin tai kunnallisiin liikelaitoksiin. Kuntatyönantajan kansaneläkemaksun alennus on perusteltua, myös siitä syystä, että julkisen sektorin korkeammat maksut vääristävät julkisen ja yksityisen sektorin välistä kilpailua.

Kuntien kansaneläkemaksua alentamalla voitaisiin myös helpottaa kuntien työllistämismahdollisuuksia, mikä on keskeistä etenkin pitkäaikaistyöttömyyden alentamisen kannalta, kuten em. Pukkilan työryhmäkin totesi.

Seurakuntatyönantajan kansaneläkemaksun alentaminen on myös perusteltua. Seurakuntien yhteisöverotuoton, osin mielivaltaisilla, leikkauksilla on ollut haitallisia vaikutuksia seurakuntien talouteen, mikä on ollut osaltaan vähentämässä seurakuntien mahdollisuuksia mm. köyhyyden ja syrjäytymisen torjunnassa, josta valtio on säilyttänyt osavastuuta seurakunnille.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä 2. lakiehdotus hyväksytään mietinnön mukaisena ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti (Vastalauseen muutosehdotus):

Vastalauseen muutosehdotus

1.

Laki

vuodelta 2000 suoritettavista sairausvakuutusmaksuista ja työnantajan kansaneläkemaksusta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vuodelta 2000 suoritettavista sairausvakuutusmaksuista ja työnantajan kansaneläkemaksusta 23 päivänä joulukuuta 1999 annetun lain (1277/1999) 4 §:n 1 momentin 1 kohdan alakohta a ja 2 kohta seuraavasti:

4 §

Työnantajan kansaneläkemaksu

1) yksityiseltä työnantajalta ja valtion liikelaitoksista annetussa laissa tarkoitetulta valtion liikelaitokselta

a) *1,20 prosenttia*

2) kunnalta ja kuntayhtymältä sekä kunnalliselta liikelaitokselta sekä evankelisluterilaiselta kirkolta, sen seurakunnalta ja seurakuntayhtymältä sekä ortodoksiselta kirkkokunnalta ja sen seurakunnalta *2,8 prosenttia*.

(Kuten StVM)

Helsingissä 31 päivänä toukokuuta 2000

Juha Rehula /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Niilo Keränen /kesk

Jaana Ylä-Mononen /kesk
Päivi Räsänen /skl